

“Els rics d'ara són els rics de sempre”

El periodista i escriptor Marià Sánchez Soler (Alacant, 1954) acaba de publicar *Ricos por la patria*. El llibre revisa la història oculta de les relacions entre diners i poder a l'estat espanyol, i descriu com les grans fortunes d'avui es varen forjar en la dictadura. Autor de molts treballs literaris d'investigació, Sánchez sempre ha procurat esbudellar-hi el franquisme. Només així, pensa, podem entendre les característiques de la democràcia actual.

March, Koplowitz, Banús, Melià, Fenosa, Cortina, Alcocer. Són cognoms que la resta dels mortals associem a negoci i control financer. Marià Sánchez ens fa veure que les ressonàncies d'aquestes famílies en el segle XXI són només un eco del franquisme. El règim les va afavorir tant com aquestes el règim. S'han adaptat als temps i mantenen la preeminència. Amb precisió de dades, Sánchez proposa al lector del seu llibre *Ricos por la patria* (Plaza y Janés) tot un viatge: un descens, des dels orígens, al fons ocult del poder econòmic d'avui.

—Quina és la idea que dóna cos al seu llibre?

—La voluntat d'escriure la història de les relacions entre els grans banquers i el poder polític. Als últims temps això s'ha amagat, com si tothom haguera nascut en la democràcia. Ningú no havia contat com aquestes relacions es varen consolidar en la dictadura i s'han estès fins avui a través de la transició democràtica. Des dels anys trenta, els cognoms propietaris del gran capital a l'estat espanyol han estat els mateixos, de descendent a descendent. Allò que ha variat són els polítics.

—Quin criteri ha aplicat per narrar aquesta relació?

—Un criteri cronològic, però basant-me en una sèrie de noms, com per exemple el de Juan March. He començat relatant com March i altres capitalistes garanteixen el colp de Franco contra la República. Després parle de Franco, i de la barreja de negocis i família que es dóna al

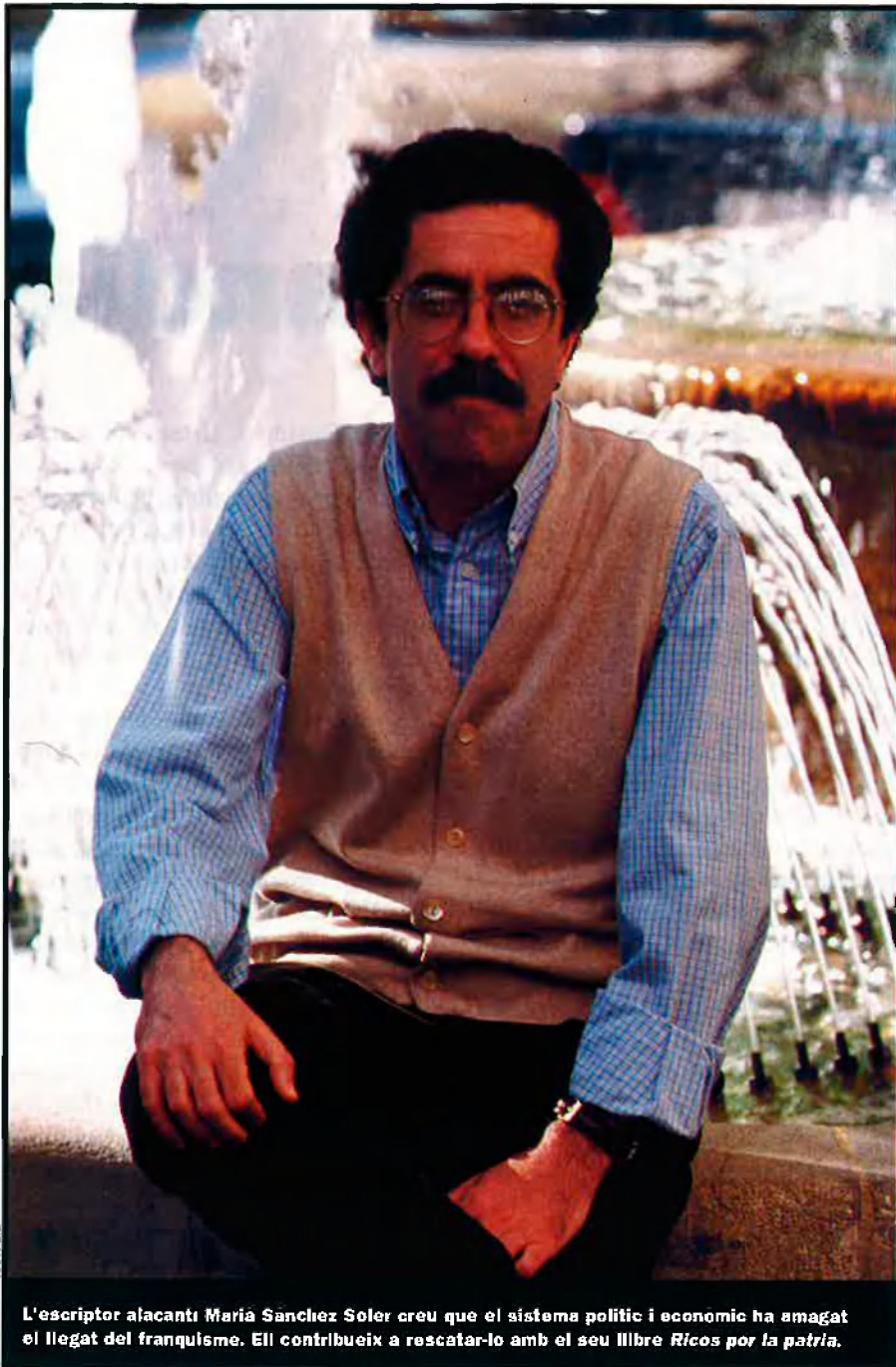
seu entorn, i de com aquest combinat propicia l'entrada de les multinacionals a l'estat espanyol. Analitze també l'arribada de la tecnocràcia i de l'evolució dels grans bancs. Finalment, arribem a la conclusió que els rics d'ara són els rics de sempre. Alguns no tenen ja tanta importància social, però, com abans, hi són. Quan veus una foto de Martín Villa i Íñigo de Oriol per intentar que es fusionen les companyies que presideixen —Endesa i Iberdrola—, veus el falangista juvenil que va pujar al cotxe oficial als vint-i-cinc anys i no n'ha baixat [Martín Villa], i veus el gran representant d'una família capitalista tradicionalista molt relacionada amb el poder franquista [De Oriol]. És gent que ha tingut una participació directa, antiga i determinant en el poder, fins ara mateix.

—Què va passar durant el temps de mandat dels socialistes en el Govern central? No es va donar un relleu en el control financer?

—S'ha donat un relleu hereditari, però insistesc, les famílies que controlaven els grups de pressió i els sectors de producció no variaren. Per aconseguir-ho, obriren la porta als partits d'esquerra amb finançaments clandestins, i acceptaren la participació de l'esquerra en el capital, la gestió socialista. Ara bé, històricament, això és un període de temps molt curt, una necessitat que hagueren d'assumir.

—Així, un intrús en aquest sistema de control com va ser Mario Conde havia de desaparèixer...

—Sí. Conde utilitzava la metodologia dels capitalistes tradicionals —ell

RAFA GIL

L'escriptor alacantí María Sánchez Soler creu que el sistema polític i econòmic ha amagat el llegat del franquisme. Ell contribueix a rescatar-lo amb el seu llibre *Ricos por la patria*.

comença a l'ombra de Juan Abelló, un home de profundes arrels en el franquisme— però no era de “les famílies”, era un estrany. Ell ha estat l'únic personatge nou que ha irromput en aquest panorama econòmic, i mira com ha acabat. Certament, durant l'època del PSOE, els capitalistes es varen fer més rics, els diners es concentraren. A més a més, el PSOE va introduir l'estat espanyol en l'Europa del capital, i això va beneficiar

molt tots els propietaris del poder financer.

—Ministres d'Economia com Boyer o Solchaga ajudaren a donar solidesa als capitalistes tradicionals?

—Els només eren els executius de l'“empresa” —és a dir, del sistema econòmic— però els vells amos d'aquesta “empresa” estaven per damunt seu. Mariano Rubio, com a president del Banc d'Espanya, va normalitzar una banca franquista,

adaptada als temps democràtics, però els cognoms que quedaren darrere dels grans bancs privats eren els de tota la vida. Els banquers franquistes de l'Opus Dei es transformaren en els banquers més progressistes de l'època del PSOE. L'esquerra tampoc no hi podia fer molt, perquè havia de gestionar una situació ja establerta. No estem parlant de revolucions, sinó de gestionar el capitalisme d'una manera democràtica. Precisament, el sistema bancari espanyol va establir una situació que restringia la creació de nous bancs. Gràcies a això, els banquers tradicionals podien així perpetuar-se.

—Li ha resultat un llibre difícil d'escriure?

—Ha estat un treball complicat, però he utilitzat material que havia replegat durant molts anys, ja que el franquisme és la meua obsessió.

—Per què?

—Perquè jo he vist com s'ha disressat el seu llegat, i com ara tothom actua com si el franquisme mai no haguera succeït. Va haver-hi una llei de punt final sobre el franquisme, i, en conseqüència, el sistema tendeix a comportar-se com si la dictadura no haguera tingut lloc. El llibre demostra que la seua herència financera es manté avui.

—En aquest sentit, poden donar-se canvis en el futur?

—Els grans noms del capital continuaran sobre l'escenari, però ara ja parlem d'un capital diferent. Abans era un capital més local, però ara hi ha moviments transnacionals. Podem trobar descendents dels vells capitalistes en empreses europees, al mateix temps que el capital estranger s'implanta arreu de tot l'estat espanyol. I el govern d'Aznar ha creat una aristocràcia financera pròpia, tot i que derivada de l'antiga. Per això, crec en la conveniència de situar la realitat actual. Tota la història recent de tràfic d'influències, de corrupció, de relació entre política i negoci no s'entén sense recórrer la història dels diners. I això és el que jo he fet.

Joan M. Oleaque